2013. szeptember 19., csütörtök • LXXI. évfolyam • 219. szám, 16 oldal • 230 forint, előfizetőknek 150 forint • www.nol.hu

NÉPSZABADSÁG

Időt és állami segítséget is kér a bankszövetség az adósmentéshez

- Kovács Levente főtitkár szerint meglehet a megoldás határidőre.
- Újabb javaslatot készítettek a pénzintézetek. **Interjú** →11

MEGLEPŐ FED-DÖNTÉS: MARAD AZ ÉLÉNKÍTÉS

Gazdaság →8

Trafik Nem minden politikai kegyeltből lett jó boltos

Nincs dohány a cigiben

Batka Zoltán

Háromból kettővel baj van, csak egy megy jól – a július–augusztusi kegyelmi időszak után elkezdődött a nemzeti trafikok egy részének lemorzsolódása, zárnak a nemrég nyitott üzletek.

Van persze tucatnyi olyan üzlet is, amely a szigorított ellenőrzésen bukott le, kiszolgálta a beépített gimnazistát, és emiatt kényszerből tart zárva. Sok trafikos az új szabályokra készülve költözik – iskola közelébe települt, és hírlik, a hivatalosan a fiatalokat védő törvényhozó is rájött már: ez így nem maradhat. Az új törvényről ugyan csak beszélnek még, de a piacon kész tényként kezelik az új regulákat.

Másutt a megfelelő szabályozás hiánya miatt egymás hegyére-hátára települt trafikosok kezdenek széjjelköltözni. Ezt azonban csak a tőkeerős nyertesek bírják – azok a vállalkozások zárnak most nagyobb számban, amelyek valamely nagyobb érdekcsoporthoz köthetők. Az üzlethelyiségek bérlemények, a hirtelen távozással egy-két hónapos kaució szinte biztosan bennragad, miközben a költözködés, az új üzlet berendezése, a biztonsági berendezések felszerelése is költség, ráadásul újra kell építeni a piacot is, ami jó fél évbe kerülhet. A szétköltözési folyamatot sietteti, hogy a korábban reméltnél képest jóval kisebb a dohányboltok forgalma: a megemelt árrés mellett sem feltétlenül gazdaságos a trafik működtetése.

„Jókora csalódás érezhető a nemzeti trafikosok között” – vázolta egyik piaci forrásunk. Alig hallani olyan üzletről, amelyik jól menne, egyes vidéki településeken senkinek sem üzlet a dohánybolt. Valahol eltűnik a forgalom – vélekednek a szakmában, kimondva-kimondatlanul arra utalva: a beszűkült eladási csatornák és a dráguló áru miatt tarol a feketepiac. Az utcai neppernél 300-400 forinttal olcsóbb a cigaretta – a feketeárusok ott is megjelentek, ahol eddig esélyük sem volt az adómentes vagy hamisított terméket teríteni. Szinte biztos, hogy a feketepiacról vásárol a dohányosok többsége azon a nyolcszáz vidéki településen, ahol a megismételt pályázatok sikertelensége után továbbra sem kapni dohányt. Forrásaink szerint az itt élő egymillió emberre jutó fogyasztás ugyanis nem jelenik meg a szomszédos települések trafikjainak forgalmában.

A tapasztalatlanság is rontja az esélyeket, a politikai hátszéllel kiválasztott újdonsült trafikosok hajlamosak hibázni. Az egyik nagy cég területi képviselője kifejezetten megpróbálta lebeszélni a trafikost egy bizonyos termékükről, mivel jól tudta, hogy azt azon a helyen nem fogják elvinni – ecsetelték forrásaink, akik szerint a vállalkozó nem hallgatott a tanácsra, és ott ül a beragadt árukészletén. Az is előfordult, hogy a gyártók által nyújtott előnyök fejében mindkét nagy céggel – a Philip Morrisszal és a British American Tobaccóval is – olyan szerződést kötött a tulajdonos, hogy az üzletben 80-80 százalékos kihelyezést biztosít. A polcok 160 százalékára azonban nem lehet pakolni.

Bár a trafiktörvény szigorúan tilt mindenfajta keresletösztönzést, a piacon kész tényként említik, hogy a gyártók a legváltozatosabb módon próbálják a termékeik eladására ösztökélni az üzlettulajdonosokat. A tízszázalékos árrés néhol valójában 12 százalékos.

A nagy dohánygyárak makacsul hallgatnak arról, július óta hogy alakultak az eladásaik. A hivatalos forgalom alakulásáról a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) adatai sem árulnak el sokat, a mostani statisztikák csak a változás előtti betárazást jelzik, a fogyasztás alakulásáról nem mondanak semmit. Szembetűnő azonban, hogy a Philip Morris időközben 50–100 forinttal csökkentette a kulcsmárkáinak az árát. Az *Index.hu* szerint azért, hogy ezzel felpörgesse a június vége óta drámai módon visszaesett forgalmát.

A gyárak, forgalmazók futnak a pénzük után. Korábban negyed-fél éves lejáratra 300–500 ezer forint közötti értékben bizományra adták ki a dohányárut az új trafikosoknak. A visszafizetés lassan esedékes, ám kötelezettségének a boltosok nagy része nem tud eleget tenni.

Érdeklődésünkre a Nemzeti Dohánykereskedelmi Zrt. (NDN) annyit közölt, hogy eddig tíznél kevesebb trafik zárt be, illetve szintén néhányan kértek 90 napos haladékot a nyitásra, amit az NDN hivatalból el fog utasítani. A törvény szerint ugyanis a trafikjoggal felruházottat ellátási kötelezettség terheli, azaz amennyiben hat napon keresztül nem árusít dohányt, úgy onnantól napi tízezer forint büntetést kell hogy fizessen, majd 30 nap után elveszíti a trafikjogát. **Az ügy** →4

Átalakítás alatt. A fővárosban a Déli pályaudvarnál egymás mellett több trafikot nyitott az egyik nyertes, most összevonás alatt állnak FOTÓ: TEKNŐS MIKLÓS

ÖTÖDIK HASÁB

Mázli

Az amerikai jegybank, a Fed hosszú felkészítési időszak után megkezdte a pénzcsapok fokozatos elzárását – ezt a bejelentést várta a piac Ben Bernankétől, de a távozó elnök egyelőre nem csökkentette a dolláresőt. Az amerikai gazdaság ugyan jobban teljesít, de úgy látszik, még nem annyira, hogy a Fed ne látná értelmét tovább pumpálni az olcsó dollárt. Amerika messze van, a döntés mégis alapvető fontosságú Magyarország számára is. Az élénkítés magjából ugyanis jutott mindenhová, s a termést sokan már le is aratták, és közéjük tartozik az Orbán-kormány is. A szabadságharc győzedelmes ütközetein a csatalovak olcsó abrakja valójában a dollárpumpából származik.

Most a kormány egyelőre hátradőlhet. A kockázat azonban megmarad. Ha ennek a rendszernek egyszer vége szakad, akkor a kivonulás fájdalmas lehet. Ha a Fed óvatossága ellenére mégis kitör a pánik a piacokon, a befektetők elsőként a hozzánk hasonló, magas kockázatért magas kamatot nyújtó országokból vonják ki a pénzüket, tőzsdét, árfolyamot nem kímélve.

Ha így lesz, a miniszterelnök szemében szálkából gerendává nőtt IMF kipaterolása megboszszulhatja magát. A költségvetési tartalék indokolt feladatokra, valamint teljesen indokolhatatlan presztízscélokra történt elosztogatása miatt még a gyors reakció esélye is elszállt. Marad Matolcsy György és a 30 milliárd euróra zsugorodott devizatartalék, amiből még a hiteleseket is ki kellene valahogyan menteni. A kormány az elmúlt bő három évében pénzügyi ellenszélben és hátszélben is vitorlázott már. Most mázlija volt, maradt a kedvező széljárás, de ennél sokkal nagyobb mázli kell ahhoz, hogy mindez a választásokig kitartson. Mert ezen a tengeren nem ő fújja a passzátszelet. *(A szerk.)*

Vélemény

Amit nem lehet

Az államnak volna feladata akkor is, ha idős emberek kerülnek az utcára – véli Doros Judit. →9

Középpontban a foci

Hargitai Miklós arról ír, mit jelent, ha a stadion is egészségügyi intézmény. →9

Péntek reggel

NÉPSZABADSÁG magazin

- Páros: Kiss Mari színész és Jávori Ferenc klezmerzenész.
- Fáy Miklós a Magyar Állami Operaház Falstaffját ajánlja.
- A tékozló ország: Juhász Ferenc eposza újra aktuális.

Az Együtt–PM reaktiválja a politikamentes Oszkó Pétert

Bajnai Gordon volt pénzügyminisztere hosszú kihagyás után újra feltűnik a közéletben: az Együtt–PM szakmai fórumain és nyilvános rendezvényein fejti ki véleményét. →5

CSÁNYI TÁRGYALT A HORVÁTOKKAL

Csányi Sándor, az OTP elnök-vezérigazgatója Mol-alelnöki minőségében kezdte meg a tárgyalásokat a horvát kormánnyal a közösen tulajdonolt olajcég, az INA jövőjéről Zágrábban. Ottjártakor a rendőrség képviselőivel is „megbeszéléseket folytatott”. →3

FOTÓ: MTI/HINA – DENIS CERIC

9 770237 377046 13219